

Verpleging is meer dan wonden helen

Willy Lefevere, hoofdverpleger Boarebreker, zou graag de kloof tussen arm en rijk gedicht zien..

Van november 1976 tot september 1983 was Willy Lefevere hoofdverpleger in de Materniteit en Chirurgie „Wante“ aan de Oostendse Elisabethlaan. „Ik ben op maandag 15 november 1999, 's middags tijdens de rustpauze, met mijn fiets naar de Elisabethlaan gereden. Om te zien hoe de kliniek en de materniteit tegen de vlakte gingen. Dat was een stuk van mijn hart en mijn ziel dat daar in stof, steenbrokken en splinters tegen dek ging. Dààr in de nabij van De Schelpe en „d'oede nieuwe blok“... Ik heb geen woorden voor de manier waarop men dergelijke kloeke gebouwen laat verkommeren. Neem het Kursaal : terwijl men discussieert, palbert, trekt en ruziet om het profijt van Pier of Pol... zakken culturele boegbeelden in het moeras van schandelijkste verloedering.“ Totdaar Willy Lefevere. (Foto ET)

Aangepoeld uit het Roeselaarse Staden staat boerenzoon Willy Lefevere zo'n 30 jaar in de verpleegkunde. Sociale ingesteldheid die hij van thuis uit meekreeg en, beroepshalve, verder uitspitte dan alleen maar zijn dagdagelijkse taak. Willy was méé met de *Witte Woede* die de periode Florence Nightingale en nonnen — toen verplegers weinig eervol slavenwerk verrichtten — definitief afsloot en ontdekte dat verpleging nutteloos is als bij wassen, plassen en verzorging het diep-menselijk contact met de patiënt ontbreekt. Onze hoofdverpleger eigent zich voldoende stem toe om zich luidop af te vragen waarom er geen geld is om nieuwe rusthuizen te bouwen, waarom *rolstoelers* inzake liften en toiletten toch zo harteloos bejegend worden door jonkvrouw *Reine des Plages*. Zijn zoveelste „waarom” gooit Willy naar verantwoordelijken die de eens zo fantastische materniteit aan de Elisabethlaan tegen de grond haalden: volgens hem zou *kloeke Wante* — ongelooflijk verkommerd — ten gepaste tijde renovatie en restauratie hebben aangekund.

Als oudste van vier broers en een zus werd Willy geboren op 14 augustus 1949 op het Stadense boerenhof van pa

Cyriel Lefevere en ma Irma Knockaert. Er viel niet veel te *lievemoederen* want er diende tussen beesten en akkerbouw

hard geknokt voor de boterham.

— Willy: „Van in mijn kindertjaren had ik de truc mee om koeien te melken. Niet gemakkelijk: met soepele vingers en veel gevoel dienen de tepels gemasseerd. Wie met zachte hand melk, had een rustige koe voor zich, die veel melk gaf. Wee degene die met harde poten trok en wrong... want dan gaven de koeien praktisch geen melk.”

Van thuis uit kreeg Willy van pa sociaal gevoel en de drang tot menselijk contact mee. Vader had gewild dat zijn oudsten de boerenstiel voortzetten. Hij ving bot om dat boekenworm Willy hem meer op de wijde wereld dan op de Stadense *Blare en Ble* had voorzien. Ma, was een frêle boerendochter die nu wuste met de wasplank... maar zich niettemin door 't klei-grut niet liet doen. Hiervoor was pa haar onheilspellend laatste troef!

Diksmuide toonaangever qua gemengd onderwijs

Tot in het vierde lager liep Willy school bij de zusters. Hij kijkt hierop terug met een geut nostalgie. Volgens hem verborg de *capuchon* van de *nunnetjes* heel wat menselijkheid en begrip. „Ik was een braaf manneke in tegenstelling tot mijn sloebers van broers die in de hoogste bomen vogelnesten roofden, belletje trokken en nog veel andere belhamelstroken uitstaken. Ging het te ver dan haalde moeder haar wis — *wulvetak* — boven om broek en billen van de *droevaards* te vermaken.”

Een tienertijd die niet vrij was van smartelijk verdriet. Willy had een vriend naast wie hij in de klas zat en mee naar huis ging. Op zekere morgen slikte die jongen op de speelplaats een houten *schuifeletje* in. Spijts de eerste zorgen en een dringend overbrengen naar het ziekenhuis heeft de knaap het niet overleefd. Een ongeluk dat vriend Lefevere toen diep aangreep...

Knipoogjes

Na het lager toog Willy naar het Diksmuidse College, meteen de eerste school in Vlaanderen die in de zestiger jaren een gemengd onderwijs voorstond. Welja, secundaire scholen met alleen een moderne afdeling moesten voortaan ook een Latijnse afdeling voorzien. Nu was het zo dat de secundai-

re meisjesschool klaslokalen te kort had om aan die verplichting te voldoen, dus kwamen de meisjes in het jongenscollegeterech.

— Dat was op zijn minst raar in het begin?

— Willy: „Wij hadden tot dan toe niet veel contact gehad met meisjes, eigen aan een tijd waarin relaties zich heel oppervlakkig tot knipoog en handgebaar beperkten. Ik heb trouwens beetje per beetje van mijn kameraden geleerd hoe mensen in mekaar staken. Vader noch moeder hebben ons ooit het hoe en het waarom van Eva en Adam op aarde uitgelegd. Al had ik als plechtige communicant dan toch een zwartharig meisje met bril die mijn keppe was. Myriam... en ze is nog altijd niet getrouwd! Hahaha...”

— Stoorde 'gemengd'... en wie was 't slimst?

— Willy: „In het begin stoorde dit meisjesgedoe inderdaad het leren bij de jongens: je werd eerder afgeleid. Wees gerust, meisjes moesten heel zeker voor jongens niet onderdoen...”

Kranige sporter maar acteur die op scène niet kon zoenen

Toen het Diksmuidse College een eigen sportterrein 'De Zonnestraat' bouwde, betekende dit voor Willy Lefevere de uitlaat voor zijn niet te miskennen gedrevenheid naar atletiek. „Van kleinsaf kon ik goed lopen. Het schoolgaan had er veel mee te maken: 's morgens 3 km naar 't school, 's middags 3 km terug naar huis, 's namiddags terug 3 km naar de nonnen, en 's avonds 3 km om de dagelijkse 12 km compleet te maken.”

— **Je beste tijden in de atletiek?**

— **Willy:** „Dat waren 10 km in 33 minuten, halve marathon (21 km) in 1 u.30 en volle marathon (42 km) in 3 u.15: goede middelmatige tijd, de besten doen het in 2 u.20. Weet je dat ik dagelijks tien km loop vooraleer ik in De Boarebreker mijn dagtaak aanvang? Hiervoor trek ik naar 't Bosje met zijn kleine toer (400 m) en grote toer (1 km 500). Ik kan daar niet meer van tussen uit, het is een soort verslaving.”

— **Nog andere exploten?**

— **Willy:** „Ik nam tussen 1974 en 1999 25 keer deel aan Wandelvierdaagse van de IJzer, toog tien keer naar de hoofdstad voor de Brusselse Gordel en was ook in Blan-

kenberge present voor de Wandelweedaagse. Sport betekent voor mij 'kunnen afzien' en daarbij een middel om de stress van een volle dag verpleegkunde af te reageren.”

In zijn collegejaren volgde Willy dictie: „Ik ben al altijd weg geweest van taalvaardigheid: Martine Tanghe en Guy Polspoel waren hierbij mijn voorbeelden. Ikzelf kon goed declameren, vooral als het ging om werken van spraakwaterfallen Anton Verplaetse en André Demedts...”

— **Toneelplanken zijn je niet vreemd?**

— **Willy:** „Ik verdiende mijn strepen in het Diksmuidse College en bij de Serruysvriendenkring 'Paramedici'. Vooral de ernstige rollen spraken mij aan. D'ogen vol tranen snikken was voor mij geen probleem... als er maar niet diende gekust. Wijlen regisseur Gerard Lamote zwoer dat zoenen voor mij ten eeuwige dage een ramp zou zijn. Blijkbaar had ik de soezen niet om smachtend de mond van de geliefde op te zoeken...”

Verpleger mag zich niet opsluiten in eigen-ik...

De roeping voor verpleger ontstak bij Willy toen hij van zijn tiende tot zijn zestiende bij de Chiro was en er sociale vaardigheden opdeed: mensen helpen, contacten leggen en respect opbrengen voor naasten en gezag. Hoe je bij ruzies, als derde man, gemakkelijker bekechters tot een verzoenend gebaar kunt overhalen.

Het verzorgersberoep leerde Willy Lefevere in „Huize Louise-Marie” in de Oostendse Langestraat 69, waar het bed waarin de eerste koningin van België is gestorven, zich nog altijd bevindt. In dit Hoger Instituut voor Paramedische Geroepen liep de cursus over drie jaar.

— **Je moet tegen bloed kunnen?**

— **Willy:** „Inderdaad, trouwens diegenen die niet tegen bloed kunnen, zijn over het algemeen mensen die moeilijk contacten kunnen leggen met andere personen. Voeling hebben met je medemens is een opperste must in de verpleegkunde.”

— **Het contact met de patiënt...**

— **Willy:** „Dat is je proberen in te leven in de situatie van de zieke: vandaar dat je als verpleger de mensen die je moet verzorgen door en door kent.

Waar komt hij vandaan en wat is hij in zijn leven geweest. Verpleging is meer dan wassen, kleden en wonden helen. Een patiënt kan, verzorgd tot en met, *pico bello* in zijn zetel zitten... Als het contact er niet is, de glimlach achterwege blijft en de achtergrond onbekend... dan is de behandeling maar een halve bedoening geweest.”

— **Vroeger courant, vandaag niet meer mogelijk?**

— **Willy:** „Destijds waren dagdagelijkse verzorging, gewone wondverzorging en insputtingen heel *courant* en heel normaal. Je was veel

meer bij je bewoner. Nu wordt dat allemaal afgenomen door een muizennest aan apparaturen. De patiënt, gevangene van toestellen allerhande, *ververd* tot hoopje bijkomstigheid... nu de verpleger de hoogste aandacht heeft of draden en cijfertjes nog allemaal goed marcheren...”

— **Er wordt wel eens gezegd dat de apparatuur moet opbrengen, reden waarom vaak een overdaad aan onderzoeken wordt gedaan...**

— **Willy:** „Een teer punt dat je aanhaalt. Een stoute vraag die men, eerlijk gezegd, soms stelt. Ik durf daar niet op antwoorden, omdat je ook hier

verplicht bent geval per geval te bekijken. Mijn ontstemming is dat vandaag *alles* met cijfers moet gaan: zoveel van dit en zoveel van dat. Of de apparatuur de verpleger een schop onder zijn kont heeft gegeven? Zo zou je het kunnen stellen, als je ziet hoe alles meer en meer wordt gerobotiseerd. Zelfs operatiezalen worden niet ontzien...”

Ja zeker, ook dementen zijn nog mensen!

Als hoofdverpleger in De Boarebreker is Willy Lefevere er van overtuigd dat jonge mensen vaak nog heel wat kunnen opsteken van *oude peetjes en meetjes*: „Vooral dan het leren omgaan met mensen. Het zijn de senioren die een hand uitsteken om goeiendag te zeggen en het zijn de bejaarden die als eersten een gesprek aanvangen. *Meemee* vraagt hoe het buiten is en *peepee* vraagt wat KVO gedaan heeft...”

— **Uiten dementen nog dankbaarheid?**

— **Willy:** „Heel zeker! Die mensen kunnen zich niet meer op natuurlijke manier uitdrukken, maar wat uit hun ogen en van hun gezicht straalt, spreekt boekdelen over dankbaarheid. Neem zo recent de trouw van Filip en Mathilde: veel dementen hebben de tv-reportage gevolgd, ook al konden zij niet goed meer snappen over wie het ging. Er waren er zelfs die er koning Boudewijn meenden in te zien.”

— **De wens van een hoofdverpleger...**

— **Willy:** „Laten we in heel de wereld — en ja ook in de rusthuizen — de kloof dichttussen arm en rijk. Alle mensen zijn voor mij gelijk en evenwaardig. Dus laten we *rijken en sociale gevallen* in alle omstandigheden gelijk behandelen...”

Sire, er zijn geen Oostendenaars meer !

Al stond Willy Lefevere nooit op een verkiezingslijst en ligt politiek precies niet in zijn bovenste appreciatieschof, dan maakt Reginald Moreels toch deel uit van Willy's intiemste vriendenkring. Hij waardeert de dokter-specialist die ooit orakelde „... dat het verschrikkelijk is dat mensen die zo rijk zijn als de zee diep is, het nog voor mekaar krijgen om met een vieze smoel hun omgeving te verpesten.”

— **Loopt Reginald niet te wijsgerig op al te brave apostelsloffen ?**

— **Willy :** „Vraagstelling die een goede tip kan inhouden. Ik herinner Moreels als de chirurg-dokterspecialist die in de zeventiger jaren in „'t Seruys” binnenkwam en mijn ogen deed opengaan. *Permitteer* dat ik het een beetje cru uitdruk : temidden het operatiekwartier van meestal rijke stinkers, was Moreels een heel bescheiden man. Iemand die in een rijkshuis woont, alwaar luxe allerminst een *habitué* is. Een man die zijn charisma opbouwde met eenvoud, gemoedelijkheid en sociale contacten...”

— **Spreek over Moreels is 't hebben over CVP en een teveel aan 'aangespoelden' als Johan Van Hecke, Nadine De Sloovere en Reginald Moreels...**

— **Willy :** „Ik wil je er wel op wijzen dat vriend Moreels al sinds 1972 in Oostende woont... en die stad nog nooit verliet. Scheve toestanden binnen de CVP zijn vooral gegroeid in de Goekintperiode, toen jongeren werden afgestoten en iedereen moest knikken. Ik vind het jammer dat Dries Vermeesch niet meer met eigen zaken naar

Willy Lefevere onderzoekt Florent Vanrapenbusch, een heel volkse figuur van de Meiboom, die 38 jaar werkte bij de Oostendse „Gas & Elektriciteit”. „Ik lees al sedert mijn 14de De Zeewacht”, zegt Florent niet zonder trots en voegt er ten overstaan van Willy aan toe „dat het een bovenbeste jongen is, die altijd welgezind overkomt.” Verzorging houdt volgens Willy in : het nemen van bloeddruk en temperatuur, instaan voor blaaspoeling, wondverzorging, geven van inspuitingen en eerste hulp zijn wanneer iemand onpasselijk wordt. Wat de 24 op 24 uur stervensbegeleiding betreft — samenwerking van beroepskrachten en vrijwilligers — komt het er in hoofdzaak op neer bij de terminale fase aanwezig te zijn, vooral wanneer angstgevoelens opkomen... (Foto ET)

boven kwam en niet durfde opgaan tegen de dictatoriale Goekint...”

Tenslotte heeft Willy Lefevere het over een boek dat onlangs van de hand van Reginald Moreels verscheen :

„De mens = een remedie voor de mens” waarin hij stelt dat de mensheid dringend moet nadenken hoe de communicatietechnologie ten dienste kan staan van armoede en onrechtbestrijding. (ET)

'Witte Blijdschap' ter aanmoediging?

Willy geeft toe dat hij tot een categorie van onze maatschappij behoort, die vaak een beetje raar wordt bekeken. Welja, hij werd door de omstandigheden een 'huisman' die zich inzet voor drie kinderen, die om de 14 dagen het rechtmatige bezoek van moeder ontvangen. Zoon Dieter is 18 en studeert voor bakker. Volgens Willy een sportieve knaap die voetbalt bij Nieuwpoort en als loper de atletieksporen van vader drukt. Dochter Stefanie is 12 en niet op tong gevallen: ze loopt sociaal-technische in het Sint-Jozefsinstituut. Stefanie is niet alleen een boekenwurm en knutselaar... maar een lieve meid die zich thuis danig jeunt in de rol van huismoe-der. Jonas is zeven en zeer sportief. En de rol van de 'huisman'? Oef!, niet te onderschatten zoals het snapshot zeker aantoon... (Foto ET)

— **Ben je een workaholic?** „Ik weet wanneer ik begin te werken, maar nooit wanneer ik gedaan heb. 's Morgens om 6 uur ben ik als huisman al in de weer... en ga pas om 23 u. slapen.”

— **Hou je van Oostende?** „Natuurlijk, want het is een stad die gewoon afwisseling zat heeft: met zijn Noordzee die bruist, sidderend uitgangseven, cultureel patrimonium, sociale opvang en ingezetenen van overal ter wereld. Zee-stad-polder: een toeristische triptiek waarop Knokke, Nieuwpoort, Middelkerke, Blankenberge... en ja heel de wereld al-een maar jaloers kunnen zijn. Na pootjebaden in zee wip je in een trek langs de Gistelse steenweg de rustige boerenpolders in!”

— **Jouw blijheid... Jouw gramschap...** „Opgetogen zijn we voor Visserskaai en Zeedijk die een prachtige verademing zijn voor het nieuwer wordende Oostende. Gramschap zal wel uitgaan naar de lamentabele gang van zaken inzake het ontredderde Kursaal en de luchthaven die met lawaai en ke-rosinestank de ergernis uitmaakt van heel wat Stenenaars.”

— **Het groot verdriet van rolstoelgebruikers?** „'t Feest-paleis is één *massacre*. Het Kursaal een niet te geloven hope-loos geknoei: in de lift kan amper een rolstoel binnen... die dan nog dient dichtgeplooid opdat de patiënt zou kunnen rechtstaan. Volgend Kerstfeest voor mindervaliden en men-sen die het minder goed hebben in de maatschappij, zal er weer al eens door vrijwilligers moeten gesleurd en gesjouwd worden om alle feestgangers naar boven te krijgen. Naar het schijnt komt prinses Astrid op bezoek: hopelijk wordt haar die 'schande voor de stad Oostende' bespaard. Voor de al-ziende televisie wellicht een superhumane reportage!”

— **Moest u — na de Witte Woede — vandaag een Palm van de Witte Blijdschap mogen uitreiken, wie zou de ge-lukkigste zijn?** „Ongetwijfeld de Bredense Christine Malfait die, in 1995, als eerste verpleegkundige de palliatieve zorgen in thuisverband en rustoorden in onze regio introduceerde. Christine leidt vandaag het „Palliatieve netwerk Oostende - Westhoek” en begeleidt zo jaarlijks een 100-tal mensen in hun stervensproces.”